

1. UTICAJ SVJETSKIH TURISTIČKIH TOKOVA NA RAZVOJ TURIZMA

1.1. TURIZAM OD FENOMENA DO "INDUSTRIJE"

Putovanja i turizam prerasli su danas u najveću svjetsku industriju u kojoj mnoge zemlje vide mogućnost rješenja rastućeg problema nezaposlenosti, povećanja izvoza i stimulisanja investicija. Još prije desetak godina, prema podacima World Travel and Tourism Councila (WTTC), putovanja i turizam postali su vodeći državni sektor u svjetskoj međunarodnoj razmjeni ostvarivši gotovo 12% dijela u ukupnom svjetskom društvenom bruto-proizvodu i učestvujući sa 11,4% ukupnim investicijama. S obzirom na to da turizam danas raste gotovo dva puta brže od rasta svjetskog bruto-proizvoda, u mnogim zemljama dobija prioritet u državnom razvoju. Turizam je tako dobio prioritet i u državnom razvoju Argentine, Australije, Brazila, Kine, te Novog Zelanda.

Iako svaki razvoj ima svoju evoluciju, ono što se događalo sa razvojem turizma u posljednjih pedesetak godina može se opisati više kao revolucionarni proces. Izrazito velik rast međunarodnih turističkih dolazaka, sa 25 miliona u 1950. godini na 760 miliona u 2004. godini (prema procjenama Svjetske turističke organizacije), vodi ka zaključku da je razvoj turizma prestao biti evolucijski i da je prerastao u revolucionaran proces te pokazuje da se doista osnovnom karakteristikom razvoja turizma, u spomenutom razdoblju može smatrati njegova neslućena masovnost.

„Radi se o vremenu u kojem je turizam i kao fenomen i kao pojava od znanstveno-teorijskog interesa stekao pravo građanstva na globalnom svjetskom prostoru.“

(Vukonić, 1994., 29.)

U istom je periodu turistička potrošnja porasla s dvije milijarde USD na 523 milijarde. Nijedna druga ekonomska aktivnost u svijetu nije zabilježila prosječnu godišnju stopu rasta veću od 7% u posmatranom periodu. Prema procjenama Svjetske turističke organizacije, turizam danas čini 8% svjetskog izvoza u obliku međunarodne turističke potrošnje na robu i usluge, što je čak više od automobilske industrije, naftne, informacijskih tehnologija, industrije hrane i hemijske industrije.

Čvrstu vezu između ekonomskog razvoja i kretanja međunarodnih turističkih tokova nije potrebno posebno dokazivati. Navodi Svjetske turističke organizacije i Svjetske banke potvrđuju da najveću korist od turizma imaju industrijski razvijene zemlje koje apsorbuju više od 50% međunarodnih turističkih putovanja te oko 65% prihoda ostvarenih na toj osnovi. To je i logično s obzirom na to da zemlje koje ostvaruju niski bruto nacionalni proizvod ne mogu same investirati u turističku infrastrukturu bez koje, ipak, turistički razvoj nije moguć. Zbog toga je zanimljivo razmotriti regionalnu distribuciju međunarodnog turističkog prometa u svijetu.